

Wstęp

Oddajemy w Państwa ręce kolejny tom periodyku „TECHNE. Seria Nowa”. Zawartość numeru dzieli się na dwa bloki tematyczne, z których pierwszy dotyczy fotografii jako medium służącego do dokumentowania rzeczywistości i wyrażania emocji, zasługującego na analizę historyczną, a jednocześnie zachowującego aktualność, ważnego dla sztuki współczesnej. Drugim obszarem omawianym w woluminie jest dziedzictwo kulturowe ze szczególnym uwzględnieniem architektury nowożytnej i XIX-wiecznej.

Tom otwiera artykuł pióra Aleksandry Giełdoń, omawiający wybrane zagadnienia z zakresu metodologii badań nad fotografią. Została w nim uwidocznioma między innymi interdyscyplinarność stosowanych strategii badawczych. Dagna Kidoń zaprezentowała wyniki analiz eye-trackingowych, których celem było porównanie sposobu oglądania i emocjonalnego odbioru oryginałów oraz reprodukcji dzieł sztuki. Z kolei Adam Drozdowski przybliżył czytelnikom postać Irvinga Penna – wybitnego fotografa wykonującego zdjęcia modowe oraz martwe natury. Twórczość postkonceptualisty Stefana Figlarowicza stała się tematem pracy Anny Polańskiej. Autorka zwróciła uwagę na analogię między jednym z fotograficznych projektów powyższego artysty a *Atlasem Mnemosyne* Aby Warburga. Następnie Karolina Zielazek-Szeska scharakteryzowała obraz wielkopolskiej wsi, wyłaniający się ze zdjęć Romualda Zielazka powstałych w latach 60.–80. XX stulecia. Tematem rozważań Eleonory Jedlińskiej stała się postać Tiny Modotti, włoskiej aktorki i artystki-fotografki, której prace były prezentowane na wystawie czasowej w Muzeum Sztuki w Łodzi w 1980 r. Maciej Jan Dragan poddał analizie domowe archiwa fotograficzne, traktując tego rodzaju kolekcje jako źródła rodzinnej postpamięci, kształtującej tożsamość kolejnych pokoleń. Niezwykle aktualnym wątkiem jest sztuka generatywna, która stała się przedmiotem badań Magdaleny i Tomasza Górskich. Na przykładzie dzieł Maria Klingemanna autorzy wyjaśnili między innymi technologię tworzenia obrazów cyfrowych i działanie modelu GAN. Drugą część tomu, wykraczającą poza temat fotografii, rozpoczyna tekst poświęcony rzymskiej oficynie wydawniczej alla Pace i jej oddziaływaniu na sztukę polską, napisany przez Lidię Brzyską. Następnie Alina Barczyk omówiła architektoniczne dzieje kościoła św. Wawrzyńca na Woli w Warszawie – XVIII-wiecznego obiektu, który w dobie historyzmu zaadaptowano na cerkiew. Kacper Łażewski poddał analizie pobernardyńską świątynię w Łukowie, zwracając uwagę między innymi na włoską genezę zastosowanych form. Twórczość Juliusza Kłosa – architekta i konserwatora zabytków, aktywnego na terenie Wileńszczyzny

– scharakteryzował Michał Pszczółkowski. Dział artykułów zamyka tekst Tatiany Popovej, przybliżającej okoliczności powrotu Kazimierza Malewicza do Związku Radzieckiego z podróży europejskiej.

Pierwszy z dwóch komunikatów przygotował Krzysztof Stefański. Badacz zaprezentował losy projektów łódzkiej synagogi autorstwa Adolfa Zeligsona – skradzionych z Archiwum Państwowego, a następnie wystawionych na zagranicznej aukcji i szczęśliwie odzyskanych. Tematu Łodzi dotyczy także praca Karoliny Nowakowskiej, która zaprezentowała twórczość graficzną Barbary Rosiak.

W tomie nie mogło zabraknąć działu recenzji i sprawozdań, który otwiera omówienie przez Alinę Barczyk wystawy i katalogu ekspozycji „Fischer von Erlach – Baumeister des Barock”, prezentowanej w 2023 roku w muzeum w Salzburgu. Aneta Pawłowska scharakteryzowała monografię autorstwa Adama Drozdowskiego i Irminy Gadowskiej zatytułowaną *Republika kobiet. Wizerunek modnej łodzianki na łamach dzienników 1929–1939*. Natomiast najnowszą publikację pióra Eleonory Jedlińskiej *Zofia Lipecka. Labirynty sztuki* zaprezentował Krzysztof Stefański. Irmina Gadowska przedstawiła relację z paryskiej wystawy „Paul Poiret, la mode est une fête”, prezentującej dorobek jednego z najsłynniejszych projektantów mody. Tom wieńczy tekst Moniki Nowakowskiej, która przybliży zbiory Dominika Antoszczyka, historyka sztuki i kolekcjonera XX-wiecznych kilimów.

Bardzo dziękujemy wszystkim Autorom za sprawną i miłą współpracę. Jesteśmy wdzięczne Recenzentom, którzy poświęcili czas na niezwykle rzetelną ocenę tekstów. Wszystkim Czytelnikom życzymy miłej lektury!

Redakcja tomu:

Alina Barczyk

<https://orcid.org/0000-0002-6596-8915>

Uniwersytet Łódzki
Instytut Historii Sztuki

Irmina Gadowska

<https://orcid.org/0000-0001-8378-942X>

Uniwersytet Łódzki
Instytut Historii Sztuki